

ПРОГРАМА РОЗВИТКУ КРАЄЗНАВСТВА ЗАПОРІЗЬКОГО КРАЮ**Всеукраїнська науково-практична конференція «Перспективи та програма розвитку краєзнавства в Запорізькій області на 2016-2020 р.р.». 11 червня 2016 року (звіт)**

11 червня 2016 року у м. Запоріжжя відбулась перша за історію існування Запорізької обласної організації науково-практична конференція, яка ставила собі за мету підняти на обговорення питання необхідності прийняття на державному та місцевих рівнях комплексної програми розвитку краєзнавства, висвітлити накопичені останнім часом проблеми та напрацювати перспективні напрямки подальших досліджень Запорізького краю, популяризації його історії, традицій, культури.

Організатор конференції:

Запорізька обласна організація Національної спілки краєзнавців України
Національна спілка краєзнавців України

Співорганізатори конференції:

Запорізьке наукове товариство ім. Я. Новицького;

Запорізький обласний краєзнавчий музей;

Департамент освіти та науки Запорізької обласної державної адміністрації;

Комунальний заклад «Запорізький обласний центр туризму і краєзнавства, спорту та екскурсій учнівської молоді» Запорізької обласної ради;

Запорізька обласна універсальна наукова бібліотека ім. О. М. Горького

Національний заповідник «Хортиця»

До складу оргкомітету конференції увійшли:

Денисенко Олена Володимирівна – голова оргкомітету, голова правління ЗОО НСКУ

Лисенко Тетяна Миколаївна – член робочої групи оргкомітету, заступник генерального директора Національного заповідника «Хортиця», заступник голови ЗОО НСКУ

Мірушенко Олександр Павлович – член робочої групи оргкомітету, завідувач відділу історії Національного заповідника «Хортиця», вчений секретар ЗОО НСКУ

Сурченко Сергій Володимирович – старший науковий співробітник відділу охорони пам'яток історії, археології та природи Національного заповідника Хортиця, член Правління НСКУ

Левченко Михайло Павлович – завідувач відділу музейних комунікацій Національного заповідника «Хортиця», член Правління ЗОО НСКУ

Петроченко Віктор Іванович – завідувач краєзнавчого відділу комунального закладу «Запорізький обласний центр туризму, краєзнавства, спорту та екскурсій учнівської молоді» Запорізької обласної ради, заступник голови ЗОО НСКУ

Білівненко Сергій Миколайович – к. і. н., доцент, Голова правління Запорізького наукового товариства ім. Я. Новицького, заступник голови ЗОО НСКУ

Мордовський Михайло Михайлович – директор Запорізького обласного краєзнавчого музею, заступник голови ЗОО НСКУ

Напрямки роботи конференції:

- Історія краєзнавчого руху в Запорізькій області та її краєзнавча привабливість;
- Роль та місце Запорізької обласної організації Національної спілки краєзнавців України в розвитку краєзнавства в регіоні;
- Сучасний стан краєзнавства в Запорізькій області, його підтримка державною та місцевою владою, необхідність прийняття Програми розвитку краєзнавства в Запорізькій області;
- Презентація Проекту «Програми розвитку краєзнавства в Запорізькій області на 2016-2020 р.р.»;
- Організація співпраці та перспективи взаємодії краєзнавчих організацій Запорізької області, України.

Конференція пройшла в приміщенні Запорізького обласного краєзнавчого музею (м. Запоріжжя, вул. Троїцька, 29).

Робоча мова конференції – українська.

Під час роботи конференції працювала виставка видань краєзнавців Запорізької області.

ПОРЯДОК РОБОТИ КОНФЕРЕНЦІЇ

- 09.00-10.00** – реєстрація учасників
- 10.00-13.00** – пленарне засідання
- 13.00-14.00** – перерва на каву
- 14.00-16.00** – круглий стіл «Програма розвитку краєзнавства в Запорізькій області: співпраця влади та громадськості»

В И С Т У П И:

Вітальне слово учасникам конференції:

Денисенко Олена Володимирівна – Голова Правління Запорізької обласної організації Національної спілки краєзнавців України

Вручення відзнак Національної спілки краєзнавців України

Чурикова Лариса Василівна – методист відділу позашкільної, вищої освіти та інтернатних закладів Департаменту освіти та науки Запорізької облдержадміністрації

Нагорна Ганна Миколаївна – завідувача відділом краєзнавства Запорізької обласної універсальної наукової бібліотеки ім. О. М. Горького з доповіддю: «Відділ краєзнавства: сторінки історії та сучасність»

ДОПОВІДІ:

1. Сурченко Сергій Володимирович (м. Запоріжжя)

старший науковий співробітник відділу охорони пам'яток історії, археології та природи Національного заповідника Хортиця, член Правління НСКУ

КРАЄЗНАВЧА ПРИВАБЛИВІСТЬ ЗАПОРОЖЖЯ ТА РОЛЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ СПІЛКИ КРАЄЗНАВЦІВ УКРАЇНИ В РОЗВИТКУ КРАЄЗНАВСТВА В РЕГІОНІ

2. Денисенко Олена Володимирівна (м. Запоріжжя)

Голова правління ЗОО НСКУ, правник

КОМПЛЕКСНА ПРОГРАМА РОЗВИТКУ КРАЄЗНАВСТВА В ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ ДО 2020 РОКУ

3. Тригуб Олександр Петрович (м. Миколаїв)

д. і. н., професор, завідувач кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики Чорноморського державного університету ім. Петра Могили, Голова Миколаївської обласної організації Національної спілки краєзнавців України

КРАЄЗНАВСТВО МИКОЛАЇВЩИНИ: ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ РОБОТИ ОБЛАСНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ СПІЛКИ КРАЄЗНАВЦІВ УКРАЇНИ

4. Кочергін Ігор Олександрович (м. Дніпро)

к. і. н., доцент кафедри історії та політичної теорії ДВНЗ «Національний гірничий університет», Голова правління Дніпропетровської обласної організації НСКУ

КРАЄЗНАВЧИЙ РУХ СІЧЕСЛАВЩИНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

5. Дмитрук Володимир Іванович (м. Київ)

к. і. н., старший науковий співробітник відділу історичної регіоналістики Інституту історії України НАН України, відповідальний секретар Національної спілки краєзнавців України

СПІВПРАЦЯ ОБЛАСНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ НСКУ З ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

6. Білівненко Сергій Михайлович (м. Запоріжжя)

к. і. н., доцент, Голова правління Запорізького наукового товариства ім. Я. Новицького, заступник Голови правління ЗОО НСКУ

ЗАПОРІЗЬКЕ НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ІМ. ЯКОВА ПАВЛОВИЧА НОВИЦЬКОГО

7. Шаповалов Георгій Іванович (м. Запоріжжя)

д. і. н., професор, заступник директора з науки Запорізького обласного краєзнавчого музею

МУЗЕЇ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА КРАЄЗНАВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАПОРІЗЬКОГО КРАЮ

8. Щур Юрій Ігорович (м. Запоріжжя)

к. і. н., директор Запорізького науково-дослідного центру «Спадщина»

КРАЄЗНАВЧИЙ РУХ НА ЗАПОРІЗЖІ ПІД ЧАС НАЦИСТСЬКОЇ ОКУПАЦІЇ

9. Петроченко Віктор Іванович (м. Запоріжжя)

завідувач краєзнавчого відділу Запорізького обласного центру туризму і краєзнавства, спорту та екскурсій учнівської молоді, заступник Голови правління ЗОО НСКУ

КРАЄЗНАВЧІ ВИДАННЯ В СИСТЕМІ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ

10. Янущенко Дмитро Вікторович (м. Запоріжжя)

керівник туристських груп (експедицій), КЗ «Запорізький обласний центр туризму, краєзнавства, спорту та екскурсій учнівської молоді» ЗОР, член ЗОО НСКУ

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГЕОЛОГІЧНОГО КРАЄЗНАВСТВА В ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ

11. Пашник Світовит Дмитрович (м. Запоріжжя)

краєзнавець, Верховний Волхв (Голова) Духовного центру «Руське православне коло», член ЗОО НСКУ

САКРАЛЬНЕ КРАЄЗНАВСТВО ЗАПОРІЗЖЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО РОЗВИТКУ

12. Брацило Людмила Федорівна (м. Запоріжжя) (заочна форма участі)

почесний голова ГО «Запорізька обласна туристична асоціація», Почесний працівник туризму України, член ЗОО НСКУ

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО КРАЄЗНАВСТВА В ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ

13. Романько Валерій Іванович (м. Слов'янськ Донецької обл.) (заочна форма участі)

к. п. н., доцент Донбаського державного педагогічного університету (м. Слов'янськ Донецької обл.), голова Донецької обласної організації НСКУ

КРАЄЗНАВЦІ ДОНЕЧЧИНИ ПИШУТЬ ІСТОРІЮ МІСТ І СІЛ РІДНОГО КРАЮ: З ДОСВІДУ РОБОТИ

14. Палійчук Олена Вікторівна (м. Запоріжжя) (заочна форма участі)

науковий співробітник відділу науково-просвітницької роботи Національного заповідника «Хортиця»

ІСТОРІЯ РІДНОГО КРАЮ ДЛЯ НАЙМЕНШИХ

Сурченко Сергій Володимирович

Денисенко Олена Володимирівна

Шаповалов Георгій Іванович

Білівненко Сергій Миколайович

Кочергін Ігор Олександрович

Петроченко Віктор Іванович

Вітальне слово учасникам краєзнавчої конференції

Чурикової Лариси Василівни – методиста відділу позашкільної, вищої освіти та інтернатних закладів Департаменту освіти та науки Запорізької обласної державної адміністрації

Шановні учасники та гості Конференції!

Департамент освіти і науки Запорізької обласної державної адміністрації вітає Вас з початком роботи Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченій проблемам розвитку краєзнавчого руху в Запорізькій області.

Як відомо, однією з найрозвиненіших організаційних форм краєзнавства є освітнє краєзнавство. Суть освітнього краєзнавства полягає у всебічному вивченні учнями і студентами свого краю в навчально-виховних цілях за різними джерелами та, головним чином, шляхом безпосередніх спостережень та досліджень під керівництвом педагога.

Освітнє краєзнавство традиційно поділяють на шкільне, позашкільне та вузівське краєзнавство.

У навчальному процесі загальноосвітніх закладів краєзнавчий принцип реалізується за рахунок обов'язкового включення до змісту більшості предметів локального матеріалу, тобто відомостей про ту місцевість, на якій проживають учні. Крім того, до варіативної частини навчальних програм загальноосвітніх закладів включено такі спеціальні краєзнавчі курси, як «Географія рідного краю» та «Історія рідного краю». В Запорізькій області вперше в Україні у 2006 році запроваджено предмет «Екологія рідного краю», який викладається з 1-го по 11-й класи.

Позашкільне краєзнавство здійснюється учнівською молоддю на добровільних засадах у позаурочний час. Головні його форми – експедиції, екскурсії, походи школярів та студентів по рідному краю, в основному за планами роботи краєзнавчих гуртків, які функціонують, у першу чергу, на базі центрів туризму і краєзнавства, місцевих центрів дитячої та юнацької творчості, а також загальноосвітніх закладів. З цією ж метою для учнівської молоді області проводяться краєзнавчі зльоти (природничий та етнологіко-історичний), конференції та численні конкурси («Моя Батьківщина – Україна»; «Мій рідний край»; «Край, в якому я живу: екскурсія для друга»; «Природа рідного краю» тощо).

Значного поширення в Україні та нашій області набули музеї при навчальних закладах, які є місцевими осередками краєзнавчої роботи. Зараз в Запорізькій області їх нараховується 132 і кожного року з'являються нові.

Ефективність освітнього краєзнавства залежить від того, наскільки сам педагог є краєзнавцем, наскільки чітко він здатний визначити об'єкти та методи досліджень, організувати вивчення краю своїми вихованцями й управляти цією діяльністю, зважаючи на навчальну програму, склад юних дослідників і місцеві можливості. Педагог сам має добре знати край, систематично його вивчати, вміти професійно організувати краєзнавчу роботу.

Саме це стало об'єктивним чинником для розвитку вузівського краєзнавства. Краєзнавчий принцип у вищій школі поступово набуває наскрізного характеру і реалізується не тільки в орієнтованих на краєзнавство навчальних дисциплінах (географічне, історичне, етнографічне, літературне, музейне, бібліотечне краєзнавство), а також курсових, дипломних і магістерських роботах, науково-дослідницьких кафедральних темах.

Узагальнення краєзнавчої роботи відбувається в основному шляхом публікації статей у краєзнавчих часописах та виданням відповідних збірок. Останнім часом набуває поширення розміщення краєзнавчих матеріалів у мережі Інтернет.

Вищою формою краєзнавчої діяльності слід вважати проведення спеціальних краєзнавчих науково-практичних конференцій, де фахівці та краєзнавці-аматори мають змогу обмінятися досвідом та поділитись своїми творчими напрацюваннями, а також намітити перспективи подальшої роботи.

Ми сподіваємося, що ця Конференція, ініційована Запорізькою обласною організацією Національної спілки краєзнавців України, буде успішною та надасть поштовх розвитку краєзнавчого руху у нашому регіоні.

ЗАСІДАННЯ КРУГЛОГО СТОЛУ

«ПРОГРАМА РОЗВИТКУ КРАЄЗНАВСТВА В ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ: СПІВПРАЦЯ ВЛАДИ ТА ГРОМАДСЬКОСТІ»

м. Запоріжжя, вул. Троїцька, 29, Запорізький обласний краєзнавчий музей, актовa зала

Модератором круглого столу став Тригуб Олександр Петрович (м. Миколаїв), д. і. н., професор, завідувач кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики Чорноморського державного університету ім. Петра Могили, Голова Миколаївської обласної організації Національної спілки краєзнавців України, який за основу обговорення поклав свою доповідь «КРАЄЗНАВСТВО МИКОЛАЇВЩИНИ: ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ РОБОТИ ОБЛАСНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ СПІЛКИ КРАЄЗНАВЦІВ УКРАЇНИ». Під час обговорення виступаючий поділився досвідом співпраці Миколаївської організації Спілки краєзнавців з владою області, районів та міст під час реалізації проектів спілки.